

De Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
14 april 2023

Ons kenmerk
4581760

nota

Brief aan Tweede Kamer inzake toekomstige
mogelijkheden instrument persalarmering

1. Aanleiding

Het instrument persalarmering wordt door de meldkamers (waarin de hulpdiensten politie, ambulance en brandweer werkzaam zijn) gebruikt om de pers automatisch, real-time en actief te informeren bij bepaalde incidenten. Ambulancezorg Nederland heeft in het licht van de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst, waarin ook het medisch beroepsgeheim is geregeld, vragen gesteld bij het gebruik van het instrument persalarmering. Het Bestuurlijk Meldkamer Beraad heeft hierop juridisch advies aan de Landsadvocaat gevraagd over het instrument persalarmering. Naar aanleiding hiervan heeft u najaar 2022 het besluit moeten nemen het instrument van automatische persalarmering stop te zetten.

De Tweede Kamer is over de juridische toets van de Landsadvocaat en de vervolgstappen geïnformeerd op 12 december 2022¹. In die brief is aangekondigd dat er samen met de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de hulpdiensten naar een andere vorm van informatievoorziening gezocht wordt, die past binnen de wettelijke kaders. Dat is op 16 maart jl. tijdens een zogenaamde hackathon gebeurd. De Landsadvocaat heeft vervolgens juridisch geadviseerd op de uitkomsten van de hackathon. De Tweede Kamer wordt met bijgaande brief geïnformeerd over de uitkomsten van de hackathon, het advies van de Landsadvocaat over de uitkomsten en de door uw genomen besluiten over het instrument persalarmering.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de conceptbrief aan de Tweede Kamer waarin de uitkomsten van de toekomstverkenning omtrent het instrument persalarmering zijn opgenomen, het juridisch advies van de Landsadvocaat en uw besluit hieromtrent.

3. Kernpunten

Opbrengsten hackathon

De hackathon op 16 maart 2023 heeft geresulteerd in diverse voorstellen voor een alternatief persalarmeringssysteem. De voorstellen hebben betrekking op

¹Kamerstukken II, vergaderjaar 2022–2023, 29 517, nr. 227

persalarmeringen door de brandweer, de politie en de veiligheidsregio's en hebben uitdrukkelijk geen betrekking op het versturen van persalarmering door ambulancediensten. Het medisch beroepsgeheim staat dit immers niet toe.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Juridisch advies Landsadvocaat

Voorafgaand en tijdens de hackathon is aan de deelnemers meegegeven dat eventuele opbrengsten van de dag verder worden uitgewerkt en getoetst op juridische, technische en organisatorische uitvoerbaarheid. Aan de Landsadvocaat is direct na de hackathon gevraagd om advies uit te brengen over de juridische haalbaarheid van de oplossingsrichtingen die zijn bedacht tijdens de hackathon, zodat dit advies kon worden meegenomen in de discussie omtrent het handhaven van uw besluit om vanaf 1 april 2023 het automatisch real-time persalarm stop te zetten. Het advies van de Landsadvocaat betreft een procesadvies, nu er mogelijk door de Nederlandse Vereniging van Journalisten of andere media nog naar de rechter kan worden gestapt omtrent het stopzetten van het automatische real-time persalarm. Het advies wordt daarom (in deze fase) niet openbaar gemaakt.

Datum

14 april 2023

Ons kenmerk

4581760

Verkenning haalbaarheid lange termijn oplossing

De toets van de Landsadvocaat betreft uitsluitend een juridische toets. De uitkomsten dienen nader onderzocht te worden op technische, organisatorische en financiële uitvoerbaarheid als ook worden gezien in het licht van proportionaliteit. Vanwege het grote belang dat de pers heeft bij een persalarmeringssysteem, dient hierbij nauw te worden samengewerkt met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de hulpdiensten.

Genomen besluiten

Op basis van het juridisch advies en de belangen van de verschillende partijen overwegend, heeft u het volgende besloten op 30 maart 2023:

- Vanaf 1 april 2023 zijn de persalarmeringen stopgezet die vanuit de ambulance-centralist worden verstuurd (betrekking hebbend op mono- en multidisciplinaire inzet).
- In het specifieke geval van een multidisciplinaire melding betekent dit dat wanneer politie de intake van de melding doet, deze wel wordt doorgegeven via persalarmering, maar wanneer een ambulance-centralist de intake doet, niet. Ambulancemedewerkers zijn immers gehouden aan medisch beroepsgeheim.
- Voor de politie wordt een machtigingsbesluit opgesteld in de zin van artikel 18, tweede lid, van de Wet politiegegevens. Het machtigingsbesluit wordt gepubliceerd in de Staatscourant en toegezonden aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit machtigingsbesluit kan worden opgesteld in afwachting van de verkenning van een lange termijn oplossing. De machtiging is tijdelijk en zal weer worden ingetrokken als duidelijk is dat of de lange termijn oplossing naar een alternatief persalarmeringssysteem niet haalbaar is of het nieuwe alternatieve persalarmeringssysteem in werking is getreden.
- Voor de brandweer zijn geen aanvullende juridische maatregelen nodig, al adviseert de Landsadvocaat wel om op de lange termijn een expliciete wettelijke grondslag voor het persalarmeringssysteem te realiseren.
- De mogelijkheid van een gesloten (persalarmering)systeem wordt nader onderzocht op technische, juridische, organisatorische en financiële haalbaarheid als ook worden gezien in het licht van proportionaliteit. Dit uiteraard in samenspraak met het ministerie van Onderwijs Cultuur en

Wetenschap, de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de hulpdiensten.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

4. Toelichting

Opbrengsten hackathon

De opbrengsten van de hackathon van 16 maart 2023 omvatten onder meer het inrichten van een gesloten systeem met accreditaties en/of op het inperken van de locatiegegevens bij het verstrekken van het persalarm (door alleen de vier cijfers van de postcode te gebruiken). Tijdens de hackathon is daarnaast duidelijk geworden dat ook bij een alternatieve informatievoorziening het automatisch (zonder voorafgaande belangenafweging) doorsturen van persmeldingen niet wenselijk is. De hulpdiensten hebben de dringende wens uitgesproken dat er enige tijd (bijvoorbeeld een aantal minuten) tussen de alarmering van de hulpdiensten en de persalarmering zit. Dit om de veiligheid en de goede hulpverlening ter plaatse van het incident te kunnen organiseren.

Datum

14 april 2023

Ons kenmerk

4581760

Juridisch advies Landsadvocaat

De Landsadvocaat heeft gekeken naar de juridische haalbaarheid van maatregelen op de korte termijn als de lange termijn. De strekking van het advies van de Landsadvocaat is dat een gesloten systeem (onder diverse voorwaarden) juridisch haalbaar lijkt, maar dat hiervoor wel een wettelijke grondslag dient te worden gerealiseerd. Voor de korte termijn stelt de Landsadvocaat dat met een tijdelijk machtigingsbesluit op basis van de Wet Politiegegevens de persalarmering vanuit de politie tijdelijk gehandhaafd kan worden gedurende de verkenning van een lange termijn oplossing. Hieronder komt het advies meer in detail aan de orde.

Korte termijn

- Voor de ambulancediensten geldt dat een persalarmeringssysteem in strijd is met het medisch beroepsgeheim. Om die reden is geadviseerd die persalarmeringen, ook als de melding bij de ambulance-centralist leidt tot een multidisciplinaire inzet, vanaf 1 april 2023 uit te schakelen.
- Voor de brandweer geldt dat in de huidige wet- en regelgeving voldoende wettelijke basis bestaat voor het versturen van persalarmeringen. De Landsadvocaat adviseert wel voor de langere termijn een expliciete wettelijke grondslag hiervoor te realiseren.
- Voor de politie ontbreekt momenteel een wettelijke grondslag en dient, indien een gesloten systeem uitvoerbaar blijkt, op de lange termijn een wettelijke basis gecreëerd te worden. Of dit juridisch haalbaar is, dient nader te worden onderzocht. Voor de korte termijn kan een machtigingsbesluit op basis van artikel 18, tweede lid, van de Wet politiegegevens worden opgesteld.

Lange termijn

De Landsadvocaat ziet oplossingen voor de lange termijn, met name gelegen in een gesloten (persalarmering)systeem (onder diverse voorwaarden). Hiervoor dient wel een expliciete grondslag te worden gecreëerd voor de verstrekking van politiegegevens aan anderen, terwijl dit niet noodzakelijk is voor de politietaak.

Verkenning haalbaarheid lange termijnoplossing

De lange termijn oplossing voor een nieuwe vorm van persalarmeringssysteem zal in samenwerking met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap worden onderzocht technische, organisatorische, juridische en financiële

uitvoerbaarheid en proportionaliteit, conform de uitkomsten van de gezamenlijke bijeenkomst van 16 maart 2023 en de juridische toetsing daarvan door de Landsadvocaat.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Proces

Het advies van de Landsadvocaat maakt opnieuw duidelijk dat er geen verplichting bestaat voor de overheid om een systeem voor persalarmering in het leven te roepen. Echter, niet alleen de pers, maar ook politie, brandweer en de Veiligheidsregio's hebben belang bij een vorm van persalarmeringssysteem. Uw ministerie heeft de Nederlandse Vereniging van Journalisten op ambtelijk niveau meegenomen in de voortgang van dit traject. De Nederlandse Vereniging van Journalisten heeft een duidelijk belang bij voorzetting van geautomatiseerde persalarmeringen en heeft middels verschillende kanalen laten weten hiervoor ook de gang naar de rechter te willen nemen.

Datum

14 april 2023

Ons kenmerk

4581760

Tijdens het Strategisch Meldkamerberaad op 29 maart 2023 zijn de leden van de disciplines (politie, brandweer, ambulance, Koninklijke Marechaussee) op hoofdlijnen geïnformeerd over het advies van de Landsadvocaat en de voorgestelde korte- en lange termijnoplossingen.

Op basis van het advies van de Landsadvocaat heeft u op 30 maart 2023, in lijn met de voorgestelde adviezen, bovenstaande besluiten genomen. De besluiten zijn gecommuniceerd met de Nederlandse Vereniging van Journalisten, de deelnemers aan de hackathon en de leden van het Bestuurlijk en Strategisch Meldkamer Beraad. Op 31 maart 2023 heeft vervolgens nog een vervolggesprek plaatsgevonden over uw besluiten met de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de ministeries van Justitie en Veiligheid en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

4.1 Politieke context

Bij de totstandkoming van het instrument persalarmering is in de Tweede Kamer aandacht geweest voor het belang van goede verslaglegging door de pers enerzijds en de privacy van betrokkenen bij meldingen anderzijds. Bij de vernieuwing van C2000 zijn de afspraken rondom de persalarmering – namelijk welke informatie gedeeld wordt – met het oog op de privacy van de betrokkenen bij een melding aangescherpt.

4.2 Juridische overwegingen

Zie hiervoor de toelichting.

4.3 Krachtenveld

De volgende organisaties en partijen zijn bij de persalarmering betrokken:

- Leden van het Bestuurlijk (en Strategisch) Meldkamer Beraad: In het Bestuurlijk Meldkamer Beraad zitten vertegenwoordigers namens de Minister voor Medische Zorg en de Regionale Ambulancevoorzieningen voor zover het de ambulancezorg betreft, de besturen van de veiligheidsregio's voor zover het de brandweertaak, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening betreft, de Minister van Defensie voor zover het de Koninklijke marechaussee betreft, de Minister van Justitie en Veiligheid en de politie.
- Landelijke Meldkamer Samenwerking
- Het meldkamerveld (hulpdiensten politie, brandweer en ambulance)

- De Nederlandse Vereniging van Journalisten en het Genootschap van Hoofredacteuren
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Datum
14 april 2023

Ons kenmerk
4581760

4.4 Strategie

Het stopzetten van het instrument persalarmering gaat gevolgen hebben voor zowel de journalisten en persfotografen die van de persalarmering gebruik maken, als voor de hulpdiensten (op de meldkamer en daarbuiten). Daarom zijn met al deze partijen gesprekken gevoerd over mogelijke gevolgen en vervolgstappen. Daarin stond centraal op welke wijze wél kan worden voorzien in een vorm van persalarmeringen of informatievoorziening, door de niet real-time en niet geautomatiseerde verstrekking van informatie op een zodanige wijze te organiseren dat die informatie niet tot personen herleidbaar is.

Naar aanleiding van de hackathon en het daaropvolgende advies van de Landsadvocaat heeft u op 30 maart 2023 de in deze nota verwoorde besluiten genomen. De Nederlandse Vereniging van Journalisten had graag gezien dat het automatische real-time persalarm, specifiek voor de meldingen die door de ambulance-centralist worden behandeld en leiden tot een multidisciplinaire inzet, tot aan de nieuwe vorm van persalarmering was voortgezet. Daarom heeft de Nederlandse Vereniging van Journalisten aangekondigd een bemiddelingsverzoek in te dienen bij het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) en het advies van het ACOI af te wachten, alvorens eventueel over te gaan tot verdere juridische stappen. Van dit aangevraagde bemiddelingsverzoek is uw ministerie op 4 april 2023 ambtelijk in kennis gesteld.

4.5 Ontwikkelingen hiervoor

De Minister van Justitie en Veiligheid is door middel van een nota geadviseerd over het te nemen besluit naar aanleiding van de verkenning van de toekomstige mogelijkheden van een vorm van persalarmering. Daarin is eveneens geadviseerd om, na de eerdere brief aan de Tweede Kamer van 12 december 2022, een brief aan de Tweede Kamer te sturen over deze uitkomsten en de vervolgstappen. De inhoud van die nota is in deze beslisnota opgenomen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Persoonsgegevens

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Advies Landsadvocaat

Het advies van de Landsadvocaat omtrent de juridische haalbaarheid van de oplossingsrichtingen die tijdens de hackathon van 16 maart 2023 zijn bedacht, wordt niet openbaar gemaakt. Het advies betreft een procesadvies, nu er mogelijk door de Nederlandse Vereniging van Journalisten of andere media nog naar de rechter kan worden gestapt omtrent het stopzetten van het automatische real-time persalarm.